

ROMÂNIA
SERVICIUL ROMÂN DE INFORMAȚII
ACADEMIA NAȚIONALĂ DE INFORMAȚII
"MIHAI VITEAZUL"

NESECRET
Ex. unic

Nr. 92711 din 15.03.2019

COPIE XEROX
U.M. 0418 BUCUREȘTI
Nr. R.M. 6/031/37 ex. nr. 1

RAPORT DE ANALIZĂ
din data de **15.03.2019**

Subsemnații,

din cadrul Academiei Naționale de Informații „Mihai Viteazul”, numiți membri ai **Comisiei de analiză prin Hotărârea de Senat nr. 89367/13.03.2019 și Decizia Rectorului nr. 89391/13.03.2019** în vederea analizării tehnice a tezei de doctorat *Considerații cu privire la securitatea națională modernă. Mediul de afaceri și investițiile străine*, susținută în anul 2015, la Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul” de către **Dumitru NANCU**, sub coordonarea prof.univ.dr.: **Constantin ONIȘOR**.

- am analizat *Rapoartele de Similitudine* ale tezei menționate, realizate la nivelul Academiei Naționale de Informații „Mihai Viteazul” folosind programul www.sistemantiplagiat.ro validat prin Ordin nr. 3485 / 24.03.2016 privind lista programelor recunoscute de CNATDCU și utilizate la nivelul instituțiilor de învățământ superior organizatoare de studii universitare de doctorat și al Academiei Române, în vederea stabilirii gradului de similitudine pentru lucrările științifice;
- totodată, am analizat, în întregime, din punctul de vedere al respectării normelor academice de redactare a unei lucrări științifice și a eticii universitare teza de doctorat menționată mai sus, și am constatat următoarele:

NESECRET

1. Coeficientul de similitudine 1 (procent al documentelor analizate care au fost identificate în alte surse, excluzând fragmente găsite în Baza de Date cu Acte Legale) este de 20,7%;
2. Coeficientul de similitudine 2 (numărul de procente al documentelor analizate găsite în alte surse, exceptând fragmentele găsite în Baza de date a Actelor Legale – numai fragmentele mai mari de 25 de cuvinte sunt luate în considerație) este de 11,4%.

În urma analizei tehnice realizate pe lucrare, pornind de la raportul de similitudine generat de platforma www.sistemantiplagiat.ro, am constatat următoarele:

1. fragmentele indicate în baza coeficienților 1 și 2 **nu respectă normele academice de redactare și etica universitară;**
2. **există numeroase paragrafe preluate integral (cuvânt cu cuvânt) sau prin parafrază¹ din diverși autori/surse, fără citare și nemenționate în bibliografie (vezi Tabel).**

Comisia:

¹ Conform: Ghidului pentru identificarea plagiatului în lucrările științifice, Guvernul României; Ministerul Cercetării și Inovării; Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării, noiembrie 2017.

NESECRET

2 / 23

CONFORM CU ORIGINALUL

RAJ

VERIFICAREA TEZEI DE DOCTORAT

Considerații cu privire la securitatea națională modernă. Mediul de afaceri și investițiile străine

Autor: Dumitru NANCU

Conducător de doctorat: prof. univ. dr. gl. Bg. (r) Constantin ONIȘOR

Titlu operă	Anul publicării sau postării	Paragrafele preluate, prin parafrază, fără citare și nemenționate în bibliografie	Nr. cuvinte	Obs.
<p>https://cssas.unap.ro/ro/pdf_publicatii/cs05-06.pdf</p> <p>Sorin Moise, <i>Fațete ale conceptului de securitate</i>, în: „Colocviu Strategic”, nr. 5 (LII), aprilie 2006, UNAP Carol I, CSSAS</p>	2006	<p>pp. 29-31 în teză, respectiv 2-3 în sursă: Securitatea individual reprezintă un prim nivel de analiză, foarte important, având în vedere faptul că amenințările la adresa indivizilor se pot manifesta într-o varietate de moduri. În cadrul filozofiei politice au existat numeroase încercări de a dezbate problema originii vieții în comunitate, a raportului dintre individ și societate, pe de o parte, și a raportului dintre individ și instituțiile organizate ale statului, pe de altă parte. (...)</p> <p>... Locke impune câteva condiții importante, absolut necesare pentru ca acesta să poată funcționa în condiții bune. Puterea astfel constituită trebuie să fie legitimă, să se supună la rândul ei unor comandamente morale general acceptate iar o condiție sine qua non o reprezintă separarea puterilor în stat, aspect ce reprezintă până astăzi o condiție minimală a oricărui stat de drept.</p> <p>(...) În societate, individul ia cunoștință cu două feluri de norme: sociale și juridice. Normele sociale se identifică, la limită, cu normele morale specifice unei comunități, care reprezintă "legile nescrise" ale societății respective, iar normele juridice preiau sensul moral al normelor sociale pe care îl instituționalizează într-un cadru organizat. Deoarece etica statului este o etică juridică și nu o etică a ubirii, puterea etatică este abilitată să intervină prin latura sa coercitivă, pentru a restabili echilibrul în societate, atunci când anumiți indivizi, prin comportamentul lor, atentează la securitatea celorlalți membri ai societății. Prin urmare, în interesul propriei sale securități, individul, ca membru al societății organizate politic, trebuie să se supună autorității puterii politice reprezentată prin instituțiile statului, întrucât "Insuși statul, cunoscut a fi cel mai drept, cel mai democratic, cel mai liberal, se relevă a fi sinteza dintre legitimitate și violență, adică drept putere morală de a pretinde și ca putere fizică de a constrânge". În aceste circumstanțe, în pofida intervenției energice a statului democratic, legitim, de a instaura liniștea, ordinea și armonia în societate, trebuie admisă și posibilitatea că acest demers al statului este limitat, deoarece, așa cum se exprimă și Kenneth Waltz, "insecuritatea statelor, ca și a popoarelor și indivizilor, este direct proporțională cu întinderea libertății lor. Dacă se dorește libertatea, insecuritatea trebuie acceptată".</p> <p>De asemenea, când ne referim la securitatea individuală, trebuie avut în vedere faptul că majoritatea amenințărilor la adresa oamenilor își au originea în mediul în care aceștia trăiesc și se concretizează în presiunile de ordin social, economic și politic. Spre</p>		

exemplu, amenințările sociale, deși se manifestă într-o largă varietate de forme, se pot evidenția în patru tipuri: amenințările fizice, exprimate prin durere sau rănire, amenințările economice, care se pot materializa prin îngrădirea accesului la muncă și resurse sau distrugerea proprietății, amenințările drepturilor, care presupun încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și amenințările la poziția socială sau a statutului omului, care înseamnă atingerea demnității și onoarei acestuia prin umilire publică sau desconsiderarea și discreditarea individului.

p.31 t/ 3-4 s:

2. Securitatea națională

Securitatea națională este legată indisolubil de stat, ca entitate politică și administrativă distinctă. De aceea, este necesar să fie luate o serie de aspecte legate de definiția statului, de interes național etc, care, în ultimă instanță, conduc la înțelegerea conceptului de securitate națională. După Joel Migdal, definiția ideală a statului ar fi "o organizație compusă din numeroase aparți, conduse și coordonate de conducerea de stat (autoritatea executivă), care deține atât capacitatea sau autoritatea de a face și a implementa reguli de conduită pentru toți oamenii, cât și parametri legiferării altor organizații sociale în-vizibilitate din folosind forța, acolo unde este necesar, pentru a-și încalpa scopurile".

În analiza securității naționale trebuie însă plecat de la legăturile care există între dinamica internă și cea internațională a statului, deoarece de modul cum relaționează cele două funcții ale statului depinde și se realizează și securitatea statului respectiv. Baza firică a statului este foarte importantă în definirea conceptului de stat, dar la fel de importantă este și ideea despre stat, care, în decursul istoriei, a constituit o forță mobilizatoare, generând sentimente nobile, de la loialitate până la sacrificiul de sine, deoarece "un stat fără o idee unificatoare poate fi altă de decorați, decât să devină incapabil să-și mențină existența în-un sistem internațional competitiv".

În literatura de specialitate, majoritatea punctelor de vedere converg către un model de stat care are trei componente definitorii: ideea de stat, baza fizică a statului și exprimarea internațională a statului. Important de rețut este faptul că fiecare dintre cele trei elemente

ele reprezintă o altă direcție principală de cercetare pentru securitatea națională.

Suveranitatea, ca expresie a stabilității, este foarte importantă pentru definirea securității naționale. În opera lui Kenneth Waltz, suveranitatea înseamnă sau se definește după cum un stat, "înstrăpăta pentru sine cum să rezolve problemele interne și externe, inclusiv dacă să ceară sau nu asistență din partea altora și fiindă această își limitează libertatea lădră și organizației față de ele".

Probleme se pun, de asemenea, când analizăm conceptul de securitate națională. Termenul "național" se referă la stat sau la națiune? Indubitabil, obiectul securității îl constituie națiunea și atunci trebuie înțeleasă legătura dintre stat și națiune. Din această perspectivă, Barry Buzan identifică patru tipuri de legături între stat și națiune: națiunea-stat, statul națiune, națiunea-stat parțială și statul multinational.

În primul caz, națiunea precede statul, legătura dintre națiune și stat este puternică, situație ce determină legitimitate pe plan intern și o percepție unitară pe plan internațional. În ceea ce privește modelul "statul-națiune", statul joacă un rol determinant în formarea națiunii, de aici și responsabilitatea statului în a da autenticitate și dinamism națiunii, pentru ca aceasta să prezente coerență și unitate în interior și credibilitate în exterior. Cel de-al treilea model, "națiune-stat parțială" reprezintă o națiune împărțită în două state, cum este cazul Coreei.

În această situație, în ciuda diferențelor de sistem, care implică o contestare reciprocă din punct de vedere al legitimității, un obiectiv prioritar pe termen lung îl reprezintă unificarea.

COLOCVIU STRATEGIC Nr. 5 (I.EI), Aprilie 2006

existența statelor puternice și a statelor slabe, iar în acest context se pune întrebarea: cum influențează aceste state securitatea națională? Din analiza făcută acestei situații rezultă că statele puternice sunt o condiție necesară pentru securitatea individuală, precum și pentru cea națională, iar statele slabe, dimpotrivă, constituie surse de insecuritate personală, instabilitatea internă fiind deseori transmisibilă și altor state de același nivel, fapt ce înseamnă că securitatea națională, în acest caz, este serios amenințată.

pp. 37 în teză, respectiv pp. 4-5 în sursă:

com de mai multe variante, printre care stratificarea, polaritatea, distribuția puterii și omogenitatea.

Aceste abordări sunt relevante pentru definirea securității internaționale, deoarece exprimă puncte de vedere dintre cele mai interesante, referitoare la modalitățile de a realiza securitatea în acest domeniu atât de complex și contradictoriu, care este sistemul internațional. Astfel, Rosencrance consideră că sistemele bipolare sunt caracterizate de o violență internațională mai rară, dar mai intensă, iar sistemelor mai difuze le este specifică o violență mai frecventă, însă mai redusă ca intensitate. În continuare, acesta susține că în

securitatea mai stabilă și difuză. Într-o reprezentare a bazei acestei securități, puterea este nicio putere preponderantă.

În ultimul timp, actualul sistem de securitate este implementat și soliditate și

		<p>sistemele unde diferențele de ideologie sunt mici, statele din acest sistem sunt mai puțin predispuse la conflict, deci, au un grad de securitate mai ridicat, față de statele unde diferențele ideologice sunt mari, care se confruntă cu riscuri evidente pe linia securității. Tot pe aceeași linie se înacru și disputele pentru evidențierea sistemelor care asigură securitatea internațională. Unii susțin, de pildă, că sistemul bipolar generează forma cea mai radicală a dilemei securității, alții că sistemele multipolare sunt mai puțin predispuse la incidente.</p> <p>Kenneth Waltz, reprezentantul cel mai autorizat al neorealismului, cel care a reabilitat în mare măsură realismul clasic, ca principală paradigmă a relațiilor internaționale, subliniază că o structură bipolară este de preferat pentru securitatea internațională, deoarece aceasta este mai stabilă și controlabilă, față de sistemele mai difuze. Într-un sistem anarhic, echilibrul puterii reprezintă un principiu esențial, deoarece în baza acestuia se construiește și se afirmă securitatea internațională. Echilibrul sau balanța puterii este de fapt "o stare de lucruri în care nicio putere nu se află într-o poziție de preponderanță, putând impune celorlalți legea sa".</p> <p>În rândul cercetătorilor a câștigat în ultimul timp audiență ideea îmbunătățirii actualului sistem internațional prin implementarea acelor politici care să determine soliditate și coerență sistemului. În acest sens, se</p> <p>CONCLUZII STRATEGICE Nr. 5 BUL. Aprilie 2008 5</p> <p>dacă tot mai mult de trecerea de la anarhia imatură, specifică perioadelor pe care o traversează omenirea la ora actuală, la o anarhie matură, în care, prin asigurarea participării responsabile a tuturor unităților sistemului, de la statul național, ca principal actor al scenei mondiale, până la ceilalți actori nonstatali, să se creeze un fundament solid pentru respectarea unor norme anarhice. Atingerea acestui desiderat presupune existența unor state puternice, ordonate și stabile în interior, capabile să genereze norme comune pentru tot sistemul în ansamblul său, care vor fi benefice pentru toate statele și, implicit, ar asigura securitatea internațională corespunzătoare. În acest fel, s-ar asigura bazele unei ordini stabile, în care forța n-ar mai prevala în rezolvarea diferendelor, un naționalism exacerbant, xenofob și expansionist ar fi eliminat din realitatea internațională.</p> <p>p. 38/ p. 6 s: domeniu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Este important a fi mai atent analizate evoluțiile și influențele actorilor nonstatali, în special societățile transnaționale, asupra mediului securității internaționale, precum și modalitățile în care aceste entități pot contribui la crearea unui mediu internațional stabil și pașnic. • În vederea aprofundării caracteristicilor fiecărui tip de securitate, precum și a complexelor relații de interconectivitate dintre acestea, este oportună înființarea, în principalele centre de putere ale lumii, a unor institute de cercetare în domeniul securității. <p>CONCLUZII STRATEGICE este o publicație a Centrului de Studii Strategice de Asdrare și</p>	
<p>https://cssas.unap.ro/ro/pdf_publicatii/is22.pdf Impact Strategic, nr. 1. 2007 Pascu Fumică: „Conceptele de asigurare a securității - domeniu de coordonare, cooperare și competiție al instituțiilor de securitate europene”</p>	<p>2007</p>	<p>p. 34 / 45 s:</p>	

CONFORM CU ORIGINALUL
Ray

		<p>a bazat pe apărarea împotriva invaziei sovietice. V Odată cu noile amenințări, prima linie de apărare ir este situată în afara granițelor Uniunii. Noile tipuri m de amenințări au caracter dinamic. Proliferarea p armelor de nimicire în masă devine din ce în ce mai periculoasă, odată cu trecerea timpului, fără a fi d combătute, rețelele teroriste vor deveni din ce în ce d mai periculoase. Crima organizată și statele eșuate c se dezvoltă și se răspândesc, dacă sunt neglijate, d așa cum se întâmplă în Africa de Vest. Aceste fapte se</p> <hr/> <p style="text-align: right;"><i>IMPACT STRATEGIC</i></p> <hr/> <p><u>NĂ: POLITICI, STRATEGII, ACȚIUNI</u></p> <p>necesită implicare, încă înainte de transformarea lor în crize. Niciodată nu e prea devreme pentru a preveni conflictele și amenințările.” Prin aceste prevederi din documentul său programatic privind asigurarea securității europene, Uniunea Europeană accentuează faptul că este gata să devină un actor important în domeniu și că acest proces a început odată cu semnarea tratatului de la Maastricht, în 1993, și a fost continuată prin tratatele de la Amsterdam (1997) și Nisa (2001). Prin adoptarea acestor documente, semnarea și aplicarea lor, UE poate juca un rol important în Europa și în vecinătatea ei politico-geografică.</p>		
<p>https://andreivocila.wordpress.com/2010/10/29/intelligence-ul-privat/ Lucrea: <i>Intelligence-ul privat</i>, autor necunoscut, cap. III, 1.1. <i>Competiția Inteligenței</i></p>	2010	pp. 100-102 în teză, respectiv în sursă:		

INTELEGEREA SI INTELIGENTA

1.1 Competențe Inteligență

Inteligența este capacitatea de a înțelege și utiliza informațiile pentru a lua decizii corecte și eficiente. Aceasta implică procesarea și analiza informațiilor relevante în situații complexe și schimbătoare.

Inteligența este o activitate mentală care implică procesarea și analiza informațiilor pentru a lua decizii corecte și eficiente. Aceasta implică procesarea și analiza informațiilor relevante în situații complexe și schimbătoare.

Inteligența este o activitate mentală care implică procesarea și analiza informațiilor pentru a lua decizii corecte și eficiente. Aceasta implică procesarea și analiza informațiilor relevante în situații complexe și schimbătoare.

Inteligența este o activitate mentală care implică procesarea și analiza informațiilor pentru a lua decizii corecte și eficiente. Aceasta implică procesarea și analiza informațiilor relevante în situații complexe și schimbătoare.

Inteligența este o activitate mentală care implică procesarea și analiza informațiilor pentru a lua decizii corecte și eficiente. Aceasta implică procesarea și analiza informațiilor relevante în situații complexe și schimbătoare.

pp. 102-104 t, respectiv în sursă:

INTELEGEREA SI INTELIGENTA

Inteligența este capacitatea de a înțelege și utiliza informațiile pentru a lua decizii corecte și eficiente. Aceasta implică procesarea și analiza informațiilor relevante în situații complexe și schimbătoare.

Inteligența este o activitate mentală care implică procesarea și analiza informațiilor pentru a lua decizii corecte și eficiente. Aceasta implică procesarea și analiza informațiilor relevante în situații complexe și schimbătoare.

Inteligența este o activitate mentală care implică procesarea și analiza informațiilor pentru a lua decizii corecte și eficiente. Aceasta implică procesarea și analiza informațiilor relevante în situații complexe și schimbătoare.

Inteligența este o activitate mentală care implică procesarea și analiza informațiilor pentru a lua decizii corecte și eficiente. Aceasta implică procesarea și analiza informațiilor relevante în situații complexe și schimbătoare.

Inteligența este o activitate mentală care implică procesarea și analiza informațiilor pentru a lua decizii corecte și eficiente. Aceasta implică procesarea și analiza informațiilor relevante în situații complexe și schimbătoare.

CONFORM CU ORIGINALUL

[Handwritten signature]

		<p>pp. 106-107 t, respectiv în sursă:</p> <p><u>Definiția concurenței economice este:</u> realizarea în același timp a competitivității pe piața obiectului sau menținerii unui avantaj competitiv față de competitorii actuali și deciziei competitivilor identificarea elementelor, evaluarea vulnerabilităților și determinarea măsurilor în compensa de piața perfectionarea strategiilor de producție și de promovare adaptarea celor mai bune decizii de operaționalitate și servicii Domeniile în care se concentrează serviciile de competitivitate și investigații sunt: evoluția mediului concurențial structura pieței în perspectiva evoluției acesteia conținutul serviciilor oferite competitivitatea actuală și potențială noul tehnologic, produse și servicii evoluția societății sociale, politice și legislative necesitățile organizației.</p> <p>Din punct de vedere al serviciilor competitivității acestea se pot considera următoarele: analize de piață profilul competitiv monitorizarea activității competitorilor - studii de caz instruire și tehnici de marketing comerț în securitate și construirea informațională - analiză competitivă aplicarea directă a investigațiilor competitive, resurse umane, proprietate intelectuală, calitate, securitate, securitatea muncii, costuri 76. Rezumat</p>	
<p>https://www.art-emis.ro/analize/securitatea-nationala-si-razboaiele-economice</p> <p>Autor: Alexandru Manafu, <i>Securitatea națională și războaiele economice</i>, 10 octombrie 2013</p>	<p>2013</p>	<p>pp. 113-116 în t, respectiv în sursă:</p> <p><u>Definiția concurenței economice este:</u> realizarea în același timp a competitivității pe piața obiectului sau menținerii unui avantaj competitiv față de competitorii actuali și deciziei competitivilor identificarea elementelor, evaluarea vulnerabilităților și determinarea măsurilor în compensa de piața perfectionarea strategiilor de producție și de promovare adaptarea celor mai bune decizii de operaționalitate și servicii Domeniile în care se concentrează serviciile de competitivitate și investigații sunt: evoluția mediului concurențial structura pieței în perspectiva evoluției acesteia conținutul serviciilor oferite competitivitatea actuală și potențială noul tehnologic, produse și servicii evoluția societății sociale, politice și legislative necesitățile organizației.</p> <p>Din punct de vedere al serviciilor competitivității acestea se pot considera următoarele: analize de piață profilul competitiv monitorizarea activității competitorilor - studii de caz instruire și tehnici de marketing comerț în securitate și construirea informațională - analiză competitivă aplicarea directă a investigațiilor competitive, resurse umane, proprietate intelectuală, calitate, securitate, securitatea muncii, costuri 76. Rezumat</p>	
<p>http://store.ectap.ro/articole/832_ro.pdf</p>	<p>2013</p>	<p>Sursa:</p>	

CONFORM CU ORIGINALUL

Economia teoretică și aplicată
Volumele XX (2013), Nr. 3(579), pp. 80-99

Politicile naționale. Abordarea corectă a fluxurilor de investiții străine directe

Cătălin-Emilian HUDUMAC-PETRESCU
 Academia de Studii Economice din București
 caralnhudumac@yahoo.com
 Radu Marcel JOLA
 Academia de Studii Economice din București
 Radu.Jola@vns.com

Prima parte a tezei este disponibilă în următoarea adresă:

pp. 117-126 în teză, respectiv în sursă:

publicate în World Investment Report din anul 2012, se poate afirma că, la nivel global, indiferent de nivelul lor de dezvoltare, țările au continuat procesul de liberalizare și promovare a fluxurilor ISD și de ajustare a politicilor deja existente în noul context determinat de manifestările specifice crizei economico-financiare. Concomitent, s-au adoptat noi politici, în special pentru industria extractivă, cu un pronunțat caracter restrictiv, ceea ce a influențat semnificativ fluxurile nete de investiții străine.

În 2011, pe baza datelor furnizate de un număr de 44 de țări, au fost adoptate 67 de măsuri economice referitoare la ISD-uri. Dintre acestea, 52 au avut ca obiectiv principal liberalizarea investițiilor, promovarea și facilitarea acestora, iar restul de 15 sunt măsuri care au vizat în mod direct restricționarea și regularizarea fluxurilor investiționale.⁽²⁾

Prima categorie de politici identificată în studiul prezent, și anume politicile naționale de liberalizare, promovare și facilitare a investițiilor directe, se bazează pe dezvoltarea fluxurilor, prin oferirea de stimulente speciale investitorilor străini, diferite de la țară la țară, și prin reducerea discriminării, acolo unde este cazul. Aceste măsuri stimulative sunt adoptate cu precădere de țările care doresc să se dezvolte ca țări gazdă de investiții străine directe, determinând astfel creșterea intrărilor de fluxuri ISD.

Din aceeași perspectivă este abordată și a doua categorie de politici naționale referitoare la restricționarea și reglementarea fluxurilor ISD. Acestea sunt fundamentate pe restrângerea intrării unor noi investiții și pe conturarea

82

Cătălin-Emilian Hudumac-Petrescu, Radu Marcel Jola

unor regulamente privind accesul noilor investitori străini pe teritoriul țărilor gazdă. În acest caz, intrările de ISD în anumite ramuri au scăzut considerabil, aceste politici fiind concepute ca metode de securitate națională, de siguranță alimentară, de conservare a politicilor industriale deja existente, de instituire a controlului asupra industriilor strategice. În rândul acestor economii, cu titlu de

O mare parte a țărilor bogate în resurse naturale au adoptat măsuri de politică economică cu privire la ISD, în special ca urmare a dorinței guvernelor țărilor respective de a controla propriile resurse și chiar de a le naționaliza (de exemplu, Columbia, Ghana, Guatemala, Peru, Venezuela). Un alt motiv al adoptării unor astfel de măsuri cu privire la aceste tipuri de industrii este și impactul negativ asupra mediului înconjurător. În același timp, țările în cauză încearcă să stimuleze sectorul serviciilor, în special producția de energie electrică, gaze și apă, dar și transporturile și comunicațiile. Oferim mai jos, cu

NESECRET

B4

Cătălin-Emilian Huidumac-Petrescu, Radu Marcel Jola

investitorii din alte ramuri, precum industria producătoare de energie regenerabilă, tehnologia informațiilor, educația și asistența medicală. Unele țări au făcut pași importanți spre stabilirea, configurarea sau extinderea unor zone economice speciale, prin diverse tratate comerciale negociate la nivelul unor organizații internaționale.

Politicile americane sunt completate de alte măsuri vizând promovarea și facilitarea investițiilor străine directe. Multe alte țări au făcut pași importanți în acest sens și în aceeași perioadă.

- *Angola:* în conformitate cu New Private Investment Law din 20 mai 2011, a introdus un nou regim de stimulente pentru investitorii naționali și străini, aplicabile în cazul în care se realizează investiții în zone în dezvoltare și domenii cum ar fi agricultura, industria prelucrătoare, infrastructura portuară și aeroportuară, telecomunicații, energie etc.
- *China:* a publicat o listă extinsă cu industrii privilegiate unde sunt acordate facilități investițiilor străine și o altă listă restrânsă a industriilor în care sunt aplicate măsuri restrictive pentru același tip de fluxuri. Prin intermediul Programului Național „National Development and Reform Commission, Catalogue for the Guidance of Foreign Investment Industries”, intrat în vigoare la 30 ianuarie 2012, China oferă stimulente pentru investitorii care se implică în sectoare vitale pentru economia chineză, cum ar fi eficiența energetică, protecția mediului înconjurător și high technology.
- *SUA:* în conformitate cu o decizie a Departamentului de Comerț din 15 decembrie 2011, SLA au creat o inițiativă numită „SelectUSA”, prin care încearcă să atragă investitori străini direcți și, în același timp, să îi determine pe investitorii naționali care și-au relocalizat activitatea în străinătate să-și repatrizeze investițiile. Prin această inițiativă SUA încearcă practic un proces de insourcing al investițiilor. Programul național „SelectUSA” a fost creat la nivel federal pentru a prezenta SUA ca locația ideală pentru investiție și pentru a oferi un acces ușor la programe și servicii federale legate de investițiile în afaceri. Acest program federal vizează de fapt mai multe industrii: industria aerospațială, constructoare de mașini, biotehnologie, industria chimică, industria de bunuri de larg consum, media, industria energetică, protecția mediului, industria farmaceutică etc. Ca rezultat, mai multe companii transnaționale (CTN) au ales să investească în Statele Unite ale Americii. În această categorie regăsim, de exemplu, pe Canon (care și-a deschis o nouă fabrică în Newport News, Virginia, creând peste 1.000 de locuri noi de muncă), Caterpillar (care a investit într-o nouă fabrică aproximativ 150 milioane de dolari) sau Ikea (care și-a deschis

NESECRET
12 / 23

CONFORM CU ORIGINALUL

Ry

prima fabrică din Statele Unite ale Americii în Danville, Virginia, creând peste 700 de locuri de muncă).

În multe alte țări, politicile de liberalizare și promovare a ISD sunt însoțite și de măsuri privind restricționarea și reglementarea fluxurilor investiționale, al căror conținut constă în introducerea unor noi bariere investiționale și în consolidarea procedurilor deja existente. Câteva exemple sunt relevante în acest sens:

- *India:* conform Ministerului de Comerț și Industrie, Press Note No. 3, din 8 noiembrie 2011, India a introdus o nouă regulă în ceea ce privește fuziunile și achizițiile de investiții străine directe. Astfel, toate propunerile de fuzionare din sectorul farmaceutic trebuie aprobate de către guvern. Înainte de această reglementare, toate fuziunile și achizițiile externe erau efectuate între societăți, în conformitate cu normele lor interne, fără implicarea statului. În acest domeniu, extrem de dinamic, statul își propune să dețină controlul. India dispune de forță de muncă înalt calificată și de investiții majore în R&D. Este de așteptat ca politica de reglementare să permită statului să-și îndeplinească mai bine obiectivele de sănătate publică fără a afecta atragerea investițiilor străine.
- *Indonezia:* printr-un Decret Prezidențial nr. 24/2012 din 12 februarie 2012, s-a decis ca ponderea investitorilor străini să scadă în anumite sectoare economice. Astfel, companiile străine care au activități în industria extractivă a cărbunelui, mineralelor și metalelor sunt obligate ca în cinci ani după demararea exploatărilor, începând cu 2012 să renunțe treptat la o parte din acțiuni în favoarea întreprinderilor de stat sau private, cu acționari autohtoni. În urma acestui proces de dezinvestire treptată, cea mai mare parte a companiilor cu capital străin vor reveni într-un interval relativ scurt entităților cu capital intern. Prin adoptarea acestei legi restrictive, Indonezia blochează și chiar elimină investiții străine în industria extractivă.
- *Congo:* această țară a adoptat în decembrie 2011 o lege prin care terenul congolez poate fi deținut numai de către cetățeni născuți în Congo sau de companii care au o majoritate acționară congoleză. Se observă că această lege (nr. 11/022 din 24 decembrie 2011, Portant Principes Fondamentaux Relatifs a l'Agriculture) este cu siguranță restrictivă pentru intrările de fluxuri ISD, statul blocând astfel accesul străinilor într-un sector strategic al economiei. Totodată, sunt vizate și alte investiții străine în comunicații și infrastructură.
- *Argentina:* prin Legea nr. 26.741 (7 mai 2012) și 26.737 (28 decembrie 2011), Argentina a expropriat 51% din capitalul social a două companii spaniole care operau în domeniul exploatării gazelor.

Totodată a fost limitat dreptul asupra deținerilor de pământ de către străini până la un maxim de 15%. Și aici agricultura, al cărei aport este semnificativ la creșterea economică, este văzută ca un domeniu strategic. Modelul de restricționare a accesului străinilor la proprietatea funciară este însă diferit față de cel adoptat de Congo.

Ca o concluzie a acestor tipuri de măsuri de restricționare și reglementare a fluxurilor ISD, se poate observa că, deosebi în America Latină și Africa, preocupările sunt concentrate asupra achizițiilor excesive de terenuri de către firme străine de mari dimensiuni. Se observă că statul dorește ca aceste entități străine să fie controlate de către guvern pentru a evita posibilele consecințe ecologice ale unei exploatare excesive, însă are în vedere și implicațiile acestora asupra dezvoltării economice rurale. Legislația adoptată demonstrează că statele nu mai sunt astăzi victime sigure ale acțiunilor companiilor străine în domeniul exploatarei resurselor agricole. Ele se folosesc adesea de autoritatea transferului de proprietate al resurselor agricole în favoarea entităților proprii, mergând chiar până la utilizarea dreptului constituțional de exproprierie pentru „bunul public”.⁽⁹⁾ Adoptarea măsurilor restrictive privind agricultura au în vedere caracterul strategic al acestui sector pentru securitatea alimentară și aportul la creșterea economică. Aceste măsuri, apreciate ca esențiale pentru o creștere economică durabilă, pot fi calificate ca având un caracter puternic protecționist.

Prin toate demersurile inițiate se poate observa că preocuparea privind dinamizarea investițiilor în general, și a celor străine în special, are o dimensiune globală. În ansamblul lor, aceste măsuri exercită influențe din cele mai diverse, având consecințe care se manifestă nu doar pe termen scurt, ci și pe termen lung.

În perioada 2011-2012, toate țările au cunoscut efectele negative ale crizei economice, unele dintre ele confruntându-se cu o rată extremă a șomajului și cu prăbușirea unor sectoare industriale. Aceste țări au acționat uneori în direcția sacrificării ieșirilor de investiții străine directe, încredințate de faptul că un asemenea flux contribuie din plin la exportul de locuri de muncă, la reducerea investițiilor interne și la slăbirea bazei industriale. Ca urmare, evitarea pierderilor locurilor de muncă, temperarea ratei șomajului și, mai general, stabilitatea economică, au constituit justificarea măsurilor de politică economică îndreptate împotriva ieșirilor de fluxuri de ISD. Argentina, de

Concluzii

În truda atenuării unor efecte negative, precum cele legate de scăderea PIB sau ocuparea forței de muncă, economia mondială se află încă în starea de criză prelungită. Politicile promovate la scară națională sau regională comportă afinități și, totodată, deosebi semnificative. Într-un asemenea context, măsurile de politică economică aflate în relație cu ISD constituie subiecte de preocupare și dezbateri frecvente, aflate pe agenda tuturor instituțiilor cu vocație mondială. Economiiile au adoptat, așa cum s-a precizat, fie politici pentru stimularea fluxurilor de ISD, acestea fiind considerate o oportunitate de a dezvolta și de a recupera decalajele economice, fie măsuri împotriva investitorilor străini, limitând sau reglementând fluxurile de ISD. Punerea în aplicare a acestor măsuri politice presupune mai multe provocări, precum gradul de liberalizare și promovare a fluxurilor investiționale sau maniera de realizare a investițiilor în străinătate, astfel încât să nu fie afectată negativ economia gazdă și periclitată prezența lor.

Țările care adoptă politici de reglementare și restricționare a ISD trebuie să ia în considerare faptul că toate aceste măsuri pot avea efecte imprevizibile, dincolo de cele așteptate. De exemplu, exproprierile în cazul Argentinei, programele sale de naționalizare și toate cesiunile pot dăuna economiei pe termen mediu și lung și, ca urmare, în loc de redresare economică țara să înregistreze în fapt o contracție economică majoră. În plus, relația dintre guvern și companiile transnaționale poate deveni una tensionată, investitorii fiind mai reticenți pentru o lungă perioadă în a investi într-o economie riscantă, cu un climat nesigur.

De asemenea, se impune evaluarea deschiderii economiei privind investițiile străine directe, deoarece atragerea de ISD poate contribui la instaurarea unui climat care reduce incertitudinile din economie. În cazul în care țara oferă o forță de muncă calificată și o infrastructură bună, acestea constituie avantaje pentru atragerea de fluxuri. Și invers, forța de muncă mai productivă, infrastructura mai performantă și nivelul tehnologic ridicat sunt și consecințe ale unor investiții străine bine direcționate. Este imperios necesar ca o țară să fie capabilă să-și păstreze investitorii existenți, să atragă noi investitori, fără a-i determina, mai devreme sau mai târziu, să-și repatrieze voluntar investițiile. Și, în mod evident, motivarea companiilor locale în a-și păstra producția și operațiunile în țara de origine este strâns legată de capacitatea creării unor condiții mai favorabile comparativ cu cele din alte țări.

Acum, când criza repune în discuție maniera în care sunt abordate unele probleme globale, multe țări adoptă politici protecționiste, pornind de la relația dintre acestea și promovarea dezvoltării durabile. În cazul în care o țară promovează ideea de „investiție verde”, o mulțime de oportunități și beneficii

		<p>Politice naționale Abordarea corectă a fluxurilor de investiții străine directe 89</p> <p>pot fi create, atrăgând noi investiții străine directe, îndeosebi în procesul de eficientizare energetică. În schimb, creșterea nivelului de protecție a mediului înconjurător ar putea descuraja atât direct, cât și indirect investițiile străine directe. Dacă există politici severe de protecție a mediului înconjurător, există riscul ca țările gazdă să nu fie capabile să atragă fluxurile de ISD în industrii precum cele extractivă, agricultură, prelucrătoare sau în alte sectoare care, într-un fel sau altul, ar avea efecte asupra mediului. Aceeași problemă privește și</p> <p>tip de politici. Trebuie să existe totuși un echilibru între politicile adoptate, pentru că o politică cu caracter protecționist nu trebuie interpretată întotdeauna ca o politică împotriva fluxurilor de ISD. În astfel de timpuri, țările precum cele menționate pe parcursul acestui studiu doresc să dețină controlul asupra celor mai importante resurse ale economiei. Din această perspectivă, măsurile adoptate sporesc gradul de intervenție a statului în economie, indiferent că se vorbește de țări dezvoltate sau de țări emergente. Iar ideea de reconsiderare a fundamentelor economiei tinde să devină tot mai mult un punct de dezbateră în cadrul guvernelor și mediului academic, încercându-se conturarea unui model mai performant de dezvoltare durabilă de natură nu doar să depășească efectele crizei, ci chiar să evite o nouă criză.</p> <p>Ca o concluzie generală, se poate afirma suveranitatea fiecărei țări, în sensul adoptării acelor politici pe care le consideră oportune pentru viitorul lor în cadrul economiei mondiale. În general, obiectivele fiecărui tip de politică economică nu sunt negative a priori, chiar și atunci când sunt promovate politici de restricționare și de reglementare a fluxurilor investiționale. Deși există tendința ca aceste politici să fie calificate ca fiind politici „împotriva fluxurilor ISD”, analiza atentă a pachetelor de măsuri asociate relevă drept fundament pentru aceste politici intenția de control eficient al pieței și investițiilor, precum și promovarea unui management performant de atragere de noi investiții străine spre sectoare suport al progresului economico-social. Țările care au aderat prea entuziast la ideea de liberalizare în materie de investiții străine, ignorând aspectele esențiale care țineau de premisele și consecințele acestora, au suferit mari pierderi în urma crizei. Deloc întâmplător, aceleași țări în curs de dezvoltare au fost dintre cele mai active în direcția unor transformări calitative ale legislației privind investițiile străine. Și atât măsurile de liberalizare, cât și cele care promovează un „nou tip de protecționism”, toate având drept obiectiv final bunăstarea economică, presupun schimbări majore în chiar fundamentele economiei.</p>	
<p>http://store.ectap.ro/articole/863_ro.pdf</p> <p>Ioana-Iulica Mihai, <i>Evoluția fondurilor suverane de investiții și influența lor în</i></p>	2013	pp. 126-138 în teză, respectiv în sursă:	

<p><i>economia mondială. Cazul Chinei</i></p> <p><i>Economie teoretică și aplicată</i> <i>Volumele XX (2013), No. 5(562), pp. 91-103</i></p>		<p>92</p> <p>Ioana-Ioana Mihai</p> <p>1. Introducere</p> <p>În contextul actual, în care economia mondială se află sub puternicul impact al schimbărilor economice, monetare, tehnologice, militare sau diplomatice, globalizarea se pare că a generat dezvoltarea, fără precedent, a unui instrument economic relativ nou, numit Fonduri Suverane de Investiții (FSI). Acestea au înregistrat o creștere susținută a valorii activelor în ultimii zece ani, iar sub efectele crizei economice actuale au cunoscut o dinamică spectaculoasă, crescând de la 3,265 miliarde de dolari SUA, în septembrie 2007, la 5,162 miliarde de dolari SUA, în decembrie 2012, valoare ce depășește cu mult capitalul cumulat al fondurilor de hedging și al capitalurilor private. Pe parcursul crizei și recesiunii economice, datorile publice, deficitul bugetar și investițiile sunt urmărite mult mai atent, la nivel mondial (Pociovățeanu, 2011, p. 1018).</p> <p>Pentru a aprecia impactul FSI pe piața de capital, nu numai valoarea activelor acestora este importantă, ci și modul de luare a deciziilor de investiții. Decizia de a investi necesită o analiză atentă a domeniului spre care se îndreaptă investiția, iar hotărârea de a investi este condiționată de o serie de factori (Ioneci, Mindreici, 2010, p. 199). Caracteristica generală a fondurilor de investiții este aceea că operează conform principiilor de afaceri în beneficiul țării deținătoare.</p> <p>China este țara care a devenit din ce în ce mai importantă în economia mondială, beneficiind enorm de pe urma globalizării, ca urmare a folosirii capitalului străin pentru îmbunătățirea eficienței economice, pentru încurajarea concurenței și pentru obținerea accesului la tehnologii de ultimă oră. China este în prezent a doua economie a lumii ca mărime, cel mai mare exportator și cel mai mare producător mondial, surclasând, rând pe rând, țări consacrate în terașta mondială precum: SUA, Japonia sau Germania.</p> <p>Fondurile suverane de investiții ale Chinei se ridică la aproximativ 29% din totalul activelor tuturor FSI din lume, poziționând-o pe primul loc mondial și din acest punct de vedere, cu un avans considerabil față de locul doi, Emiratele Arabe Unite (16%).</p> <p>2. Aspecte evolutive și funcționale ale fondurilor suverane de investiții</p> <p>În a doua jumătate a secolului XX, grupa statelor emergente a înregistrat deficite ale contului curent, care au fost ținute sub control accesând capitaluri externe. Paradoxal, după anul 1999, economiile emergente au înregistrat excedente de cont curent și au exportat capital în restul lumii. Acest surplus a crescut rapid, atingând o valoare estimată de 685 miliarde de dolari SUA în anul 2006, adică 1,3% din PIB-ul mondial (Mezzacapo, 2009, p. 3). Practic,</p>	
---	--	--	--

Kdy

țările din Asia sunt modelele acestei tendințe, dar și țările exportatoare de petrol și țările în dezvoltare din America Latină au intrat în categoria creditorilor de capital. Tot ca urmare a acestui proces, statele emergente au început să acumuleze active externe. Când nivelul acestor active a depășit nivelul rezervelor necesare pentru scopuri de stabilizare, a devenit rezonabil să se încerce creșterea beneficiilor de pe urma acestor rezerve prin diversificarea investițiilor, prin crearea fondurilor suverane de investiții (FSI). În opinia lui Christopher Balding, FSI-le au nevoie de surse de capital predictibile, fiind dominate în primul rând de țările dependente de mărfuri (Balding, 2012, p. 1). Dezvoltarea puternică a acestor vehicule de investiții reflectă schimbarea semnificativă a economiilor emergente din debitori în creditori. Sub impactul efectelor generate de globalizare, se poate observa ascensiunea fondurilor suverane de investiții, ca o consecință directă a acestui fenomen ireversibil (Mostrous et al., 2010, p. 4).

Primul fond suveran de investiții a fost Kuwait Investment Authority, creat în anul 1953 pentru a investi veniturile în exces provenite din exploatarea petrolului. În anul 1956, republica Kiribati a creat fondul de investiții Revenue Equalization Reserve Fund, pentru a deține veniturile obținute din exportul fosfatului utilizat ca îngrășământ. Crearea Abu Dhabi's Investment Authority (1976), Singapore's Government Investment Corporation (1961), Norway's Government Pension Fund (1990) arată reluarea preocupărilor statelor pentru fondurile suverane de investiții, începând cu anii '70, după primul șoc petrolier.

Creșterea mării, dar și a numărului fondurilor suverane de investiții este un fenomen relativ recent, având în vedere faptul că peste jumătate din fondurile suverane de investiții au fost create după anul 2000. Asupra lor au acționat, ca și în cazul investițiilor străine directe o serie de factori care au favorizat fondurile suverane, dar și capitalurile micșoate (Enc, 2012, p. 71).

24

Ioana-Iuliana Mihal

Sub presiunea schimbărilor din mediul economic actual, au fost create noi fonduri suverane de investiții, care să exploateze oportunitățile generate de criza mondială. Nigerian Sovereign Investment Authority (2011), de exemplu, a fost creat pentru administrarea veniturilor din petrolul brut. Italian Strategic Fund (2011) are ca scop să sprijine creșterea companiilor strategice italiene. Puseurile febrile ale pieței mondiale determină din ce în ce mai multe țări, precum: Angola, Bolivia, Canada, India, Japonia, Taiwan și Tailanda, să planifice înființarea de fonduri de investiții. Rolul în creșterea al FSI pe piața financiară internațională și deschiderea acestora către adaptarea caracteristicilor de funcționare la schimbările economice actuale este tot mai vizibil. Practic, participanții la piața financiar-monetară internațională și-au canalizat atenția asupra FSI, care au devenit vizibil jucători importanți pe această piață.

Robert M. Kimmitt, fostul ministru adjunct al finanțelor din SUA, a distins patru tipuri diferite de bunăstare suverană: FSI, rezervele internaționale, fonduri publice de pensii, precum și întreprinderile de stat. Rezervele internaționale sunt fondurile pe care țările le dețin pentru a fi utilizate de către trezoreriile lor sau de ministerele de finanțe și băncile centrale. Fondurile publice de pensii dețin fondurile pe care statele le promet cetățenilor lor. Kimmitt a remarcat faptul că aceste fonduri au menținut în mod tradițional o expunere scăzută față de activele externe. Întreprinderile de stat sunt companii integral sau parțial gestionate de stat, fiecare dintre ele poate avea propriile sale active și investiții. Fondurile suverane de investiții sunt definite de International Working Group of Sovereign Wealth Funds (IWG, 2008, p. 27), ca fiind acele fonduri de investiții cu scopuri speciale, deținute de un guvern general. Create de guvern pentru scopuri macroeconomice, acestea dețin, conduc sau administrează active pentru atingerea obiectivelor financiare și folosesc un set de strategii de investiții ce includ investițiile în active financiare străine. În ceea ce privește sursele de finanțare, acestea provin din: surplusul balanței de plăți, operații oficiale cu monedă străină, venituri din privatizări, excedente bugetare și/sau din încasările rezultate din exporturile de materii prime. Definiția fondurilor suverane de investiții exclude activele din rezervele de valută străină deținute de către autoritățile monetare pentru balanța de plăți sau pentru scopuri de politică monetară, operațiunile companiilor deținute de stat în sensul tradițional, fondurile de pensii ale angajaților guvernamentali sau activele gestionate pentru beneficiul persoanelor fizice.

În consecință, se poate afirma că FSI sunt definite și caracterizate de câteva elemente ce contribuie pregnant la atingerea obiectivelor urmărite de acestea:

- *Sistemul de proprietate.* FSI sunt deținute de un guvern general, termen care include atât guvernul central, cât și guvernele subnaționale.

Ran

- *Strategiile de investiții*. Includ investiții în active financiare din străinătate, astfel încât sunt excluse acele fonduri ce investesc doar în active interne.
- *Scopurile și obiectivele urmărite*. Înfunțate pentru scopuri macroeconomice, fondurile suverane de investiții funcționează pentru a investi fondurile guvernamentale în vederea atingerii obiectivelor financiare, și pot avea responsabilități care sunt doar în linii mari definite, ceea ce le permite să aibă o gamă largă de strategii de investiții pe termen mediu sau lung.
- *Impactul economic*. FSI-urile se comportă, de regulă, ca un stabilizator fiscal, furnizând guvernelor lor venituri suplimentare și, în anumite cazuri, direcționând sume de bani pentru a ajuta la plata pensiilor sau pentru firme cu probleme financiare, alimentând astfel dispozițiile despre transparență și intențiile fondurilor suverane.

3. Cercetare empirică privind fondurile suverane de investiții – cazul Chinei

În topul realizat de Sovereign Wealth Fund Institute (SWF Institute), cel mai mare fond de investiții a fost, în decembrie 2012, Government Pension Fund-Global din Norvegia (664,3 miliarde de dolari SUA), care a surclasat Abu Dhabi Investment Authority (627 miliarde de dolari SUA) (SWF Institute, 2012).

96

Ioana-Iuliana Mihal

La sfârșitul anului 2012, din totalul activelor FSI (5 182,1 miliarde de dolari SUA), 58% au avut ca principală sursă de finanțare petrolul și gazele naturale, iar diferența a provenit din alte surse de finanțare, ce nu au la bază materii prime.

Tabelul 1

Evaluția activelor administrate de FSI de la începutul crizei financiare

								(miliarde de dolari SUA)		
								Sept. 2007	Dec. 2007	
								3.225	3.259	
Mar. 2008	Iun. 2008	Sept. 2008	Dec. 2008	Mar. 2009	Iun. 2009	Sept. 2009	Dec. 2009	Sept. 2009	Dec. 2009	
	3.427	3.916	4.054	4.140	3.745	3.793	3.914	3.914	4.022	
Mar. 2010	Iun. 2010	Sept. 2010	Dec. 2010	Mar. 2011	Iun. 2011	Sept. 2011	Dec. 2011	Sept. 2011	Dec. 2011	
	4.052	4.107	4.154	4.426	4.251	4.731	4.847	4.847	4.830	
Mar. 2012	Iun. 2012	Sept. 2012	Dec. 2012							
	4.995	5.019	5.135	5.182						

Sursa: SWF Institute. (www.swfinstitute.org/fund-rankings). Accesat la data de 26.01.2013.

Valoarea activelor FSI în perioada crizei economice mondiale, a cunoscut o dinamică pozitivă, înregistrând în septembrie 2012 o valoare cu 57% mai mare față de luna septembrie 2007, înainte de debutul crizei. Fondurile care au investit în principal în titluri de creanță (de exemplu obligațiuni de stat) au fost în mare parte neafectate de criza financiară globală, iar fondurile suverane cu expunere considerabilă pe titlurile de capital au suferit o eroziune dramatică a valorii investițiilor lor (WTR 2011, p. 14). Cu toate acestea, odată cu revenirea burselor mondiale de valori, majoritatea FSI-ilor au putut recupera pierderile din timpul crizei. De altfel, fondurile suverane de investiții au cunoscut o creștere susținută a valorii activelor în ultimii zece ani, iar creșterea puternică a ponderii surselor de finanțare ce nu au la bază materii prime, de la 23% în anul 2002 la 44% în anul 2011, este evidentă.

Sursa: TheCityUK, *Sovereign Wealth Funds*, Financial Market Series, February 2012, p. 1.

Figura 3. Evoluția activelor administrate de FSI de la declanșarea crizei (miliarde de dolari SUA)

Fondurile suverane de investiții diferă semnificativ unul față de altul în strategiile de alocare a activelor și gestionarea riscurilor, reflectând diferențele între obiective și constrângeri. De obicei, FSI adoptă o abordare pe termen lung a investițiilor. Fondurile suverane de stabilizare, însă, au orizonturi de investiții mai scurte, deoarece iau în calcul posibilele termene pentru nevoile naționale de lichiditate și de finanțare. Divulgarea publică a strategiei de administrare a investițiilor variază între FSI-uri, deși în general aceasta este limitată. Fondurile suverane dispun de o libertate considerabilă în deciziile de alocare a activelor și nu sunt de obicei constrânse la anumite clase de active sau la expunerea în valută, spre deosebire de alte entități de administrare a investițiilor, precum fondurile de pensii.

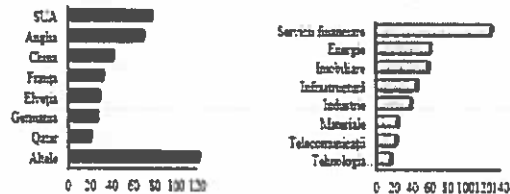
Fondurile suverane de materii prime au o abordare pe termen lung a deciziilor de investiții și o preferință pentru investițiile de capital. Aproximativ patru cincimi dintre fondurile țărilor exportatoare de petrol sunt investite în active din străinătate. Dintre acestea, investițiile de capital constituie aproximativ 50%, urmată de cele cu venit fix (25%) și de depozitele bancare (15%). Cum aversiunea față de risc a fondurilor suverane a crescut, ponderea investițiilor în obligațiuni este în creștere.

99

Ioana-Iuliana Mihai

Fondurile suverane care nu au la bază materii prime reprezintă o sursă importantă de lichidități pentru piața mondială de capital. Acestea tind să investească în active din America, în special în obligațiuni ale guvernului SUA. În octombrie 2011, băncile centrale din Asia dețineau cel mai mare stoc de titluri de trezorerie americane, dintre care China și Japonia dețineau fiecare mai mult de o cincime din totalul deținerilor străine. Acestea erau urmate de Marea Britanie, cu 9%, și țările exportatoare de petrol, cu 5% (TheCityUK, 2012, p. 6).

Dimensiunea substanțială și lichiditatea mare a activelor FSI a transformat sectorul guvernamental într-un grup important de investitori internaționali. Deoarece FSI-le au orizonturi de investiții pe termen lung, acestea reprezintă o sursă constantă de capitaluri pentru investiții care pot ajuta la stabilizarea piețelor. Activele fondurilor, în mare, sunt formate din dețineri de acțiuni pe piețele dezvoltate sau emergente, fonduri de hedging, datorii suverane sau ale companiilor, imobiliare, acțiuni private, materii prime, investiții directe și speciale.

Sursa: TheCityUK, *Sovereign Wealth Funds*, Financial Market Series, February 2012, p. 6 (SWF Institute – Sovereign Wealth Fund Transaction Database) (www.thecityuk.com/assets/uploads/SWF-2012.pdf). Accesat la data de 29.01.2013.

Figura 4. Investițiile străine directe între 2005-2011, pe țări și sectoare (miliarde dolari SUA)

Principala destinație a investițiilor directe în perioada 2005-2011 au fost SUA, cu 76 miliarde de dolari SUA sau 19% din total, urmate de Anglia, cu 68 miliarde de dolari SUA sau 17% din total. Alte destinații importante sunt China, Franța, Elveția, Germania și Qatar. În perioada 2006-2009 activitatea s-a concentrat în principal în economiile dezvoltate. Țările emergente, în special țările BRICS (Brazilia, Rusia, India, China și Africa de Sud), au acumulat totuși cea mai mare parte a investițiilor de după 2009, fiind foarte posibil ca aceste țări să beneficieze de o pondere în creștere a investițiilor în anii următori. Investițiile străine directe reprezintă un factor esențial în asigurarea creșterii economice, atât pentru țările gazdă, cât și pentru cele de origine (Voicuș, 2004, p. 136).

3.1. Analiza fondurilor suverane de investiții în CHINA

În topul primelor douăsprezece fonduri suverane de investiții, după valoarea activelor avute în administrare, China este principalul investitor din lume, pe acest tip de vehicul de investiții, fiind prezentă cu patru fonduri, care reprezintă aproape 29% din totalul general de 5.182,1 miliarde de dolari SUA: SAFE Investment Company, China Investment Corporation, Hong Kong Monetary Authority Investment Portfolio și National Social Security Fund.

Tabelul 2

Fondurile suverane de investiții din China				
Nr. crt.	Numele fondului	Total active (mld. \$)	Index de transparență	Suma capitalurilor
1	SAFE Investment Company	567,9	4	Normatari prime
2	China Investment Corporation	452	7	Normatari prime
3	Hong Kong Monetary Authority Investment Portfolio	296,7	8	Normatari prime
4	National Social Security Fund	134,5	5	Normatari prime
5	China-Africa Development Fund	50	4	Normatari prime

Sursa: SWF Institute (www.swfinstitute.org/fund-rankings). Accesat la data de 08.02.2013.

Pentru estimarea gradului de transparență a FSI-ilor, se utilizează Indexul de transparență Linaburg-Maduell (SWF Institute, 2012), care ia valori de la 1 la 10 și care a fost dezvoltat la Sovereign Wealth Fund Institute. Pentru o transparență adecvată se recomandă o evaluare de minim 8 a FSI-ilor. Analizând cazul Chinei, se constată că doar un singur fond îndeplinește această cerință, iar cel mai mare fond din China și al treilea din lume se află la jumătatea indexului de transparență cerut.

Analizând FSI-le din China, se constată că valoarea totală a activelor deținute de acestea se ridică la suma de 1.483,1 miliarde de dolari SUA, o valoare egală cu 44% din rezerva oficială valutară a Chinei, reprezentând mai mult decât rezervele valutare deținute de băncile centrale ale oricărei alte țări din lume. Primele două fonduri sunt cele mai importante:

• Fondul SAFE Investment Company (1997) este o subsidiară în Hong Kong a State Administration of Foreign Exchange (SAFE), entitate responsabilă cu administrarea rezervei valutare a Chinei. Fondul este condus de oficialii SAFE și prin intermediul acestuia se realizează investiții de capital în străinătate. În ceea ce privește strategiile și obiectivele fondului, se cunoaște faptul că acesta a făcut investiții semnificative în piața de capital din Marea Britanie. Participațiile importante sunt: Royal Dutch Shell, Rio Tinto, BG Group, Tesco, BHP Billiton și Barclays. Stilul său de investiții este considerat a

		<p>fi de tip Index - Pasiv, adică dețineri de mici dimensiuni din companii tranzacționate public.</p> <p>•Fondul China Investment Corporation (CIC) este responsabil pentru gestionarea unei părți din rezerva valutară a Chinei, cea mai mare din lume (3.200 miliarde de dolari SUA), totalizând jumătate din rezervele deținute în prezent de grupul țărilor emergente și în dezvoltare (Câmpeanu, Pencea, 2012, p. 162). Stilul său de investiții este considerat a fi de Portofoliu, adică dețineri de mari dimensiuni din companii tranzacționate public. Fondul CIC este, după valoarea activelor, al cincilea ca mărime din lume și este considerat principalul fond suveran de investiții al Chinei. Nevoia de a căuta profituri mai mari, de a diversifica creșterea și dorința de a deține mai puțină monedă SUA a ajutat la crearea fondului. Înființat în septembrie 2007, CIC a făcut investiții substanțiale într-o varietate de clase de active. Capitalul fondului este finanțat prin emiterea de obligațiuni speciale de trezorerie în valoare de 200 miliarde de dolari SUA. Fondul deține în totalitate o serie de companii de stat, prin intermediul cărora investește într-o serie de active internaționale, cea mai importantă fiind Central Huijin Investment Ltd. Scopul oficial al fondului China Investment Corporation este să maximizeze beneficiile la toleranțe de risc acceptabile și să îmbunătățească guvernanta corporativă a unor instituții financiare importante deținute de stat. De asemenea, CIC tinde să folosească un management extern al banilor și să participe cu dețineri indirecte de acțiuni prin intermediul diverselor fonduri de investiții. O parte din banii fondului este utilizată pentru a ajuta anumite întreprinderi deținute de stat. Fondul este activ în urmărirea resurselor globale, cum ar fi cele din Africa, Asia, America de Nord și Australia.</p> <p>Unele analize economice identifică și alt motiv care a condus la crearea fondului suveran de investiții CIC. În opinia lui Thomas Lum, crearea acestuia a fost parte a unui plan de atenuare a presiunilor inflaționiste ce au apărut în economia Chinei (Lum et al., 2010, p. 58). Conform acestei teorii, creșterea rapidă a rezervei valutare, care aproape s-a dublat în perioada septembrie 2005-septembrie 2007, a creat lichiditate în exces în masa monetară a Chinei. În scopul eliminării excesului de bani din circulație, Banca Poporului din China a vândut obligațiuni către public, un proces numit adesea sterilizare, constituindu-se astfel capitalul social al fondului de investiții CIC.</p> <p>Trebuie amintit faptul că au existat întotdeauna îngrijorări că guvernul chinez, prin crearea fondului CIC, ar putea obține controlul asupra industriilor cheie și/sau accesul la resurse naturale importante (petrol, gaze naturale, minereu de fier etc.) sau accesul la tehnologii sensibile prin obținerea unui loc în consiliile de conducere. Schimbarea investițiilor directe ale CIC, care a început în vara anului 2009 de la entități financiare la companii de energie și resurse naturale, a atras atenția investitorilor și a analiștilor. Michael F. Martin a arătat că schimbarea a indicat o modificare în strategia de investiții a CIC și ar</p>	
--	--	---	--

putea fi parte a unui efort mai mare al guvernului chinez de a asigura accesul la resurse naturale pentru economia Chinei aflată în extindere rapidă (Martin, 2010, p. 10). Încă de la înființarea fondului CIC, oficialii chinezi au negat orice intenție de a folosi fondul pentru a obține controlul economiilor din vest și au subliniat importanța benefică a acestuia pentru soluționarea dezechilibrelor economice globale și pentru dezvoltarea economiei mondiale. Practic, capacitatea fondurilor chinezești de a fi un instrument de influență la nivel global este totuși o certitudine, ca urmare a investițiilor fondurilor suverane în firmele financiare aflate în dificultate, cum ar fi investițiile făcute de CIC în Morgan Stanley, pentru a îi asigura stabilitatea pe piață în contextul crizei financiare mondiale sau în Blackstone Group, la sfârșitul anului 2007.

Deși activitatea de investiții a Chinei în SUA este atent monitorizată, pentru americani, există foarte multe riscuri economice generate de fondurile suverane chinezești, cum ar fi apariția unor dezechilibre pe piața financiar-monetară sau influențe nedorite străine asupra industriilor cheie, ca și accesul la tehnologii sensibile. Creșterea constrângerilor de reglementare a investițiilor Chinei în SUA ar putea genera măsuri de retorsiune privind accesul companiilor americane pe piața financiar-monetară din China.

4. Concluzii

Fără îndoială că fondurile suverane de investiții aduc beneficii semnificative pieței mondiale de capital în ceea ce privește creșterea lichidităților și alocarea de resurse financiare. Cu toate acestea, unele guverne sunt rezervate cu privire la FSI, din cauza transparenței limitate a unor dintre ele, ceea ce dăunează procesului competițional și limitează efectele pozitive ce decurg dintr-o disciplină de piață mai fermă. Mai mult, există temea că acestea ar putea face investiții în scopul asigurării controlului unor afaceri sau sectoare importante din punct de vedere strategic, mai degrabă din motive politice decât comerciale, folosind aceste investiții pentru promovarea propriilor interese naționale. De aceea, pe măsură ce activele internaționale deținute de FSI devin din ce în ce mai însemnate, se intensifică și neliniștea politicienilor și a economiștilor legată de impactul activității acestor fonduri asupra țărilor receptoare. Practic, FSI-le pot influența companiile avute în portofoliu într-o manieră ce implică probleme de securitate națională pentru țările de origine, pentru a obține avantaje competitive sau pentru a obține accesul la resurse naturale, la tehnologie și know-how sau chiar pentru a obține informații de strictă confidențialitate.

Ca urmare a analizei efectuate cu privire la impactul FSI-ilor în economia mondială, au fost identificate o serie de îngrijorări cu privire la rolul și influența acestora, dar și o serie de propuneri de îmbunătățire a performanțelor practice:

		<p>102 Ioana-Iuliana Mihai</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ creșterea gradului de transparență a FSI-ilor prin creșterea numărului de rapoarte anuale publicate și divulgarea activelor avute în administrare; ▪ evitarea reacțiilor sociale interne prin informarea contribuabililor din țările depunătoare de FSI cu privire la modul în care sunt investite resursele lor publice; ▪ respectarea și îmbunătățirea permanentă a Principiilor Santiago de către toate FSI-le, ca urmare a schimbărilor petrecute pe piața financiar-monetară mondială; ▪ creșterea constrângerilor de reglementare a FSI-ilor fără să fie proliferat protecționismul financiar; ▪ eliminarea practicilor neloiale și a acțiunilor de retorsiune, prin întărirea cadrului legislativ și crearea unui echilibru între dezvoltarea economiilor naționale și expansiunea FSI-ilor; ▪ eliminarea avantajelor competitive neloiale; ▪ un control mai strict asupra FSI-ilor, față de ceilalți investitori străini, pentru a se elimina suspiciunea cu privire la intenția unor guverne de a obține interese economice strategice prin intermediul acestor fonduri. <p>În contextul actual, FSI-le pot avea un impact negativ asupra eficienței guvernării corporatiste, impunând costuri adiționale prin constrângerea unor companii de a acționa pentru interesele lor în dauna intereselor celorlalți acționari. Achiziționarea unor pachete importante de acțiuni din companii străine care activează în sectoare strategice conferă guvernului străin posibilitatea de a interveni pentru a proteja interesele și securitatea națională. Ca urmare a graunțelor confuze dintre investitorii privați și cei publici, este contracarată evoluția sistemului financiar bazat pe o piață liberă și este concentrată puterea financiară pe importanța strategică a investițiilor, generând astfel presiuni pentru acțiuni protecționiste. În consecință, dimensiunea și scopurile FSI-ilor creează îngrijorări legate de impactul deciziilor de investiții asupra pieței financiare mondiale, asupra prețurilor activelor și asupra derulării politicilor monetare și de schimb.</p>	
<p>http://www.omiss.ro/ro/353H.html</p> <p>Preluare de site-ul menționat fără citare din H.G. 353/2002</p>	<p>2002</p>	<p>pp. 168-169 în teză, respectiv în sursă:</p> <p>Legislație</p> <p>HOTĂRÂRE nr. 353 din 15 aprilie 2002 pentru aprobarea Normelor privind protecția informațiilor clasificate ale Organizației Tratatului Atlanticului de Nord în România</p> <p>H. SECURITATEA INDUSTRIALĂ</p> <p>176. În îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin pentru protecția informațiilor clasificate NATO în domeniul industrial, ANS desemnează în calitate de autorități desemnate de securitate instituțiile care, printr-o legislație, au competență națională în sfera civilă, respectiv militară, a sectorului industrial. În acest sens aceste autorități au următoarele competențe:</p> <p>a) implementarea politicii de securitate națională în domeniul industrial, îndrumarea și acordarea asistenței necesare în aplicarea acestei politici;</p> <p>b) impunerea respectării normelor de securitate industrială la nivel național (au dreptul să inspecționeze și să acorde măsurile pentru protecția informațiilor clasificate NATO);</p> <p>c) urmărirea respectării componentelor unui contract sau subcontract clasificat NATO potrivit standardelor Alianței Nord-Atlantice. Înainte de transmiterea informațiilor clasificate NATO unui agent economic în cadrul derulării unui contract clasificat NATO, acesta trebuie să îndeplinească următoarele condiții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - să asigure măsuri de protecție a acestora corespunzătoare prezentelor reglementări; - să dețină certificat de securitate pentru obiectivul industrial implicat în contract; - personalul implicat în derularea contractului clasificat NATO să dețină certificat de securitate de nivel corespunzător nivelului de clasificare a informațiilor NATO la care au acces; - accesul la informațiile clasificate vehiculate în cadrul contractului este permis doar persoanelor care lucrează la acel contract, cu respectarea principiului nevoii de a ști (need-to-know); <p>d) la cererea unei autorități naționale de securitate dintr-un stat membru NATO, eliberează certificat de securitate unui agent economic implicat în negocierea sau executarea unui contract ori subcontract clasificat NATO;</p> <p>e) la cererea unei autorități naționale de securitate dintr-un stat membru NATO, eliberează certificat de securitate pentru personalul implicat în negocierea sau executarea unui contract ori subcontract clasificat NATO;</p> <p>f) va fi desemnată o structură/un funcționar de securitate în obiectivele implicate în derularea contractelor și subcontractelor clasificate NATO, cu atribuții specifice tipului de contract derulat.</p>	

dm